

Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası (Ünite Özeti)

Ders: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu Kategorisi: 7. Ünite : Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası

Yazar: servetanlayan

Tarih: 19.05.2025 00:53

Konu İçeriği

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE MİRASI

1. Sağlık Sorunları ve Vefatı (10 Kasım 1938):

- **Teşhis:** Siroz hastalığı (1937'de başlangıç, 1938'de ilerleme).
- **Son Çabalar:** Hatay sorunu gibi devlet işlerini hasta yatağında takip etti.
- **Vefat Anı:** Dolmabahçe Sarayı'nda sabah 09.05'te hayata gözlerini yumdu.

2. Tepkiler:

- **Yurt İçi:**
 - Tüm yasta: Halit Fahri Ozansoy, "Bu kederi taşıyamıyoruz" sözleriyle halkın üzüntüsünü dile getirdi.
 - Cenaze töreni: 21 Kasım'da Ankara Etnografya Müzesi'ne geçici defin, 10 Kasım 1953'te Anıtkabir'e nakil.
- **Yurt Dışı:**
 - **Sömürge Halkları:** Hindistan'dan "Asya'nın kurtarıcısı" unvanı.
 - **Liderlerin Mesajları:** Churchill, "Atatürk, çağının en büyük devlet adamıydı" dedi.

3. Atatürk'ün Entelektüel Mirası:

- **Eserleri:**
 - **Nutuk (1919-1927):** Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluş belgeseli.
 - **Diğer Eserler:**
 - Askeri: *Takımın Muharebe Talimi, Zabit ve Kumandan ile Hasbihal.*
 - Sivil: *Medeni Bilgiler, Geometri* (Terimleri Türkçeleştirdi).
- **Kütüphanesi:** 4.000+ kitap; tarih, dil, bilim ve felsefe ağırlıklı.

1. Savaşın Nedenleri:

- Versay Antlaşması'nın ağır şartları (Almanya'nın tepkisi).
- Mihver (Almanya-İtalya-Japonya) vs. Müttefik (ABD-İngiltere-SSCB) bloklaşması.

2. Türkiye'nin Stratejisi:

◦ Denge Politikası:

- **Adana ve Kahire Konferansları (1943):** Müttefiklerin baskılarına rağmen tarafsız kaldı.
- **BM'ye Katılım (1945):** Sembolik olarak Almanya ve Japonya'ya savaş ilan ederek üye oldu.

3. Savaşın Türkiye'ye Etkileri:

◦ Ekonomik Kriz:

- **Milli Koruma Kanunu (1940):** Karaborsa ve fiyat kontrolü.
- **Varlık Vergisi (1942):** Gayrimüslimlerden ağır vergi alınması (Tartışmalı).
- **Kıtlık:** Ekmek karnesi ve temel ürünlerin karneye bağlanması.

◦ Sosyal Etkiler:

- Köy Enstitüleri (1940): Tarımsal kalkınma ve eğitim.

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ (1945-1950)

1. Demokratikleşme Nedenleri:

- **Dış Etkenler:** Batılı devletlerin desteği için demokrasi şartı.
- **İç Etkenler:** CHP'nin tek parti rejimine tepkiler ve ekonomik sıkıntılar.

2. Partilerin Kuruluşu:

- **Milli Kalkınma Partisi (1945):** İlk muhalefet partisi (Etkisiz kaldı).
- **Demokrat Parti (DP) (1946):**
 - **Kurucular:** Adnan Menderes, Celal Bayar (CHP'den ayrılanlar).
 - **Politikalar:** Liberal ekonomi, çiftçi destekleri.

3. 1946 Seçimleri:

- **Şaibeler:** Açık oy-gizli tasnif sistemi nedeniyle CHP kazandı.
- **1950 Seçimleri:** DP'nin ezici zaferi (Menderes Başbakan).

KRONOLOJİK TABLO

Tarih	Olay	Önem
10 Kasım 1938	Atatürk'ün vefatı	Türkiye'de ulusal yas.

Tarih	Olay	Önem
1940	Milli Koruma Kanunu	Savaş ekonomisi önlemleri.
1945	BM'ye üyelik	Sembolik savaş ilanı.
1946	Demokrat Parti'nin kuruluşu	Çok partili hayata geçiş denemesi.
1950	DP'nin iktidara gelişi	CHP'nin 27 yıllık iktidarı sona erdi.

SONUÇ VE MİRAS

Atatürk'ün vefatı sonrası Türkiye, "**Yurtta sulh, cihanda sulh**" ilkesini sürdürerek II. Dünya Savaşı'ndan uzak kalmayı başarmış, ancak savaşın ekonomik etkileri derin izler bırakmıştır. 1950'de çok partili hayata geçiş, demokratikleşme yolunda kritik bir adım olurken, DP'nin iktidarıyla Türkiye yeni bir siyasi döneme girmiştir. Atatürk'ün fikir ve eserleri, Türkiye'nin modernleşme temellerini oluşturmaya devam etmiştir.

Önemli Not: Atatürk'ün "Nutuk" eseri, milli mücadelenin resmi belgesi olarak tarih derslerinde temel kaynak olarak okutulmaktadır.

Henüz yorum yapılmamış.